

Handleiding

Tellus smart

Inhoud

Inleiding	3
De Tellus smart aanzetten	4
Connectoren en knoppen.....	6
Het aanraakscherm	9
Het schermtoetsenbord	10
De batterijen	11
Communicatiekaarten aanmaken	12
Maak een nieuw bestand.....	12
Eerste pagina aanmaken.....	13
Overzicht van de verschillende acties.....	17
Neem een geluid op	18
Stijlen	29
Spraakinstellingen.....	30
Woordvoorspelling.....	32
Woordvoorspelling instellingen.....	33
Woordenlijsten bewerken	34
Andere instellingen.....	38
Communicatiekaarten maken op PC	41
Mind Express smart gebruiken	43
Exporteer bestanden naar Tellus smart	56
Importeer bestanden van Tellus smart	57

© Copyright Technologie & Integratie

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd, overgedragen, overgeschreven, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of vertaald in enige taal of computertaal in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, optisch, chemisch, handmatig of op een andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Technologie & Integratie.

Technologie & Integratie
www.tni.be

Inleiding

De Tellus smart is een klein en handig draagbaar communicatie-toestel met een dynamisch scherm. Aan de hand van symbolen, foto's of andere voorstellingen kunnen willekeurige boodschappen door het toestel worden uitgesproken. De Tellus smart is gebaseerd op een Windows Mobile computer platform en gebruikt een speciaal daarvoor aangepaste versie van Mind Express.

De Tellus smart beschikt over een kwalitatieve stereo-versterking en stereo-luidsprekers zodat de gevormde en/of gekozen boodschappen klaar en duidelijk verstaanbaar zijn.

Voor een optimaal gebruik van de Tellus smart is het aangewezen deze handleiding te lezen.

Algemene eigenschappen

- Intel® PXA processor, Intel® XScale™
Microsoft Windows® Mobile™
- 1 USB 1.1 port (slave)
- Helder 3,5" VGA transflectief TFT scherm (480 x 640), met 65.536 kleuren en LED backlight.
- Aanraakscherm
- Interne batterijen
- Gewicht: 0,3 kg
Afmetingen (L x H x W): 13,5 x 7,6 x 2,3_{min} – 3,6_{max} cm

De Tellus smart aanzetten

Druk op de aan/uit knop van de Tellus smart tot het scherm oplicht. De Tellus smart is nu aangeschakeld en kan gebruikt worden.

Druk op de aan/uit knop tot het scherm niet meer oplicht. De Tellus smart is nu uitgeschakeld.

Om de batterijen te sparen zal de Tellus smart automatisch het scherm uitschakelen als er gedurende een bepaalde periode geen activiteit is. Het toestel valt als het ware in “slaap”. Deze tijd bedraagt 30 seconden maar die kan in de Windows Mobile System Settings veranderd worden.

Deze instellingen kunnen aangepast worden in *Start > Settings*. Daar kiest u voor het tabblad *System* en vervolgens voor *Backlight..*. Kies daar voor het tabblad *Battery Power* (indien u op batterij werkt) of voor het Tabblad *External Power* indien u op externe voeding werkt.

Raak het scherm even aan om de Tellus smart opnieuw “wakker” te maken.

Als de Tellus smart gedurende 2 minuten niet gebruikt wordt, dan zal het toestel zichzelf uitschakelen. Deze tijd kan in de Windows Mobile System Settings veranderd worden. Druk op de aan/uit knop om de Tellus smart opnieuw aan te zetten.

Reset

Indien de Tellus smart niet meer zou reageren dan kan het toestel via de reset opnieuw opgestart worden. Gebruik daarvoor de meegeleverde stylus en druk die voorzichtig in de reset opening tot je een lichte tegendruk voelt. Druk de stylus vervolgens iets verder om de reset te genereren.

Connectoren en knoppen

DC plug

Via deze connector worden de interne batterijen van de Tellus smart opgeladen. Gebruik geen andere adapter dan deze die is meegeleverd met het toestel.

Aan/uit knop

Met de aan/uit knop kan de Tellus smart worden aangeschakeld of uitgezet.

Reset

De reset geeft de mogelijkheid het toestel opnieuw op te starten indien het op geen enkel andere actie zou reageren.

USB poort

Via de USB poort kan de Tellus smart worden verbonden met een computer. Op die manier kunnen met behulp van de meegeleverde software aangemaakte communicatiekaarten worden doorgestuurd naar of ingelezen van de Tellus smart.

Linkerknop

De functie van deze knop is instelbaar en kan één van de volgende functies hebben:

- Ga naar de vorige pagina van het communicatieboek
- verminder het volume
- spreek de datum uit
- geef het uur
- stop alle geluid

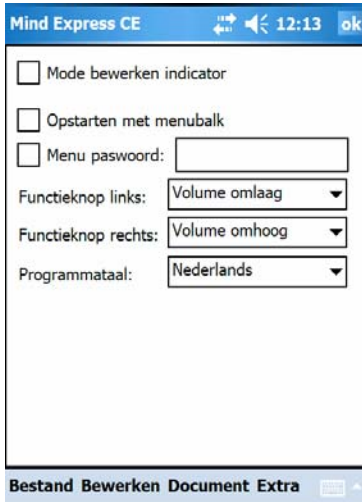
Rechterknop

De functie van deze knop is instelbaar en kan één van de volgende functies hebben:

- Ga naar de volgende pagina van het communicatieboek
- vermeerder het volume
- spreek de datum uit
- geef het uur
- stop alle geluid

Wanneer beide knoppen tegelijkertijd worden ingedrukt zal het menu onderaan op het scherm verdwijnen of weer tevoorschijn komen.

Ga naar *Extra > Opties* om de functies van de linker- en rechterknop aan te passen.

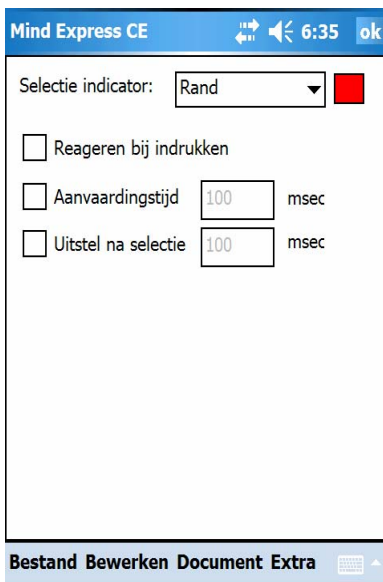
Het aanraakscherm

Het scherm van de Tellus smart kan bediend worden met de meegeleverde stylus of met de vinger(nagel). Vermijd het gebruik van scherpe voorwerpen om krassen op het scherm te voorkomen.

De druk die moet uitgeoefend worden op het scherm om iets te selecteren zal bij het gebruik van de vinger iets hoger zijn dan bij het gebruik van de stylus.

De bediening van het scherm kan geoptimaliseerd worden in functie van de mogelijkheden of beperkingen van de gebruiker.

Ga naar *Extra > Selectie*:

De *Selectie indicator* geeft een visuele feedback bij selectie van een vakje. Er kan gekozen worden voor een gekleurde rand, inversie van het vakje of geen visuele feedback.

De selectie van een vakje gebeurt standaard bij het loslaten van een gekozen vakje, en niet bij het aanraken. Er kan echter gekozen worden voor selectie bij aanraking. Activeer dan *Reageren bij indrukken*.

De *Aanvaardingstijd* bepaalt hoelang (in milliseconden) een vakje moet aangeduid blijven alvorens het geselecteerd wordt. Op die manier kunnen selecties door toevallige of ongecontroleerde aanrakingen op het scherm weggefilterd worden.

De tijd (in milliseconden) die ingegeven wordt bij *Uitstel na selectie* bepaalt hoelang er moet gewacht worden om een volgende selectie te kunnen doen. Zo kunnen op elkaar volgende ongewenste selecties vermeden worden.

Het schermtoetsenbord

De Tellus smart heeft een schermtoetsenbord om gegevens in te vullen daar waar nodig.

Indien het toetsenbord niet automatisch verschijnt dan kan het worden geactiveerd via het icoontje rechts onderaan het scherm.

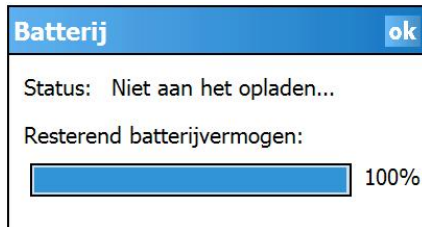

De batterijen

De Tellus smart heeft twee interne batterijen: een eerste batterij voedt het platform terwijl de tweede batterij zorgt voor de audio-versterking. De autonomie van de batterijen is sterk afhankelijk van het gebruik van het toestel waarbij het volume van de audio, de lichtintensiteit van het scherm en de ingestelde uitschakeltijd een belangrijke rol spelen. Bij een gemiddelde toepassing kan de Tellus smart gedurende een 8-tal uren gebruikt worden.

Wanneer de Tellus smart veelvuldig gebruikt wordt is het aangeraden het toestel iedere dag of om de twee dagen op te laden. Gebruik hiertoe enkel de meegeleverde adapter. De batterijen kunnen opgeladen worden terwijl het toestel in gebruik is.

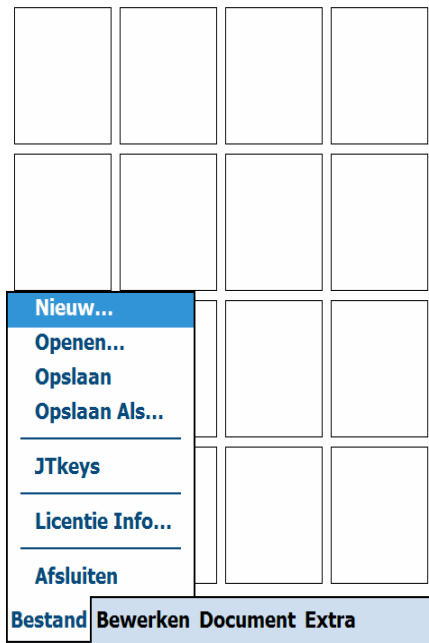
Ga naar *Extra > Batterii* om de status en de resterende capaciteit van de interne batterij van het platform op te vragen.

Aanmaak van een communicatiekaart

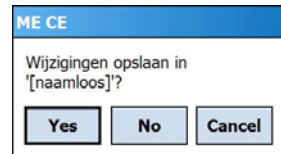
De Tellus smart gebruikt een speciale versie van het programma Mind Express waarmee een communicatiekaart gemakkelijk aangemaakt of aangepast kan worden op de Tellus smart zelf. Het is echter ook mogelijk om een communicatiekaart aan te maken op een computer en ze vervolgens door de sturen naar de Tellus smart via een USB verbinding (zie *Aanmaak van een communicatiekaart op PC blz.41*).

De communicatiekaart wordt opgeslagen in een bestand. Voor het aanmaken van een nieuwe communicatiekaart moet eerst een nieuw bestand aangemaakt worden.

Maak een nieuw Bestand.

1. Selecteer *Bestand*.
2. Selecteer *Nieuw*.
3. Bewaar het vorige bestand indien nodig.

Het volgende scherm verschijnt nu op de Tellus smart:

Maak de eerste pagina aan.

The screenshot shows a software interface for creating a page. At the top, the title bar reads 'Mind Express CE' with navigation icons and the time '12:41'. Below the title bar, there is a dropdown menu showing 'Pagina 1' with a plus icon and a minus icon. The main area contains several input fields: 'Naam:' with a text box containing 'Pagina 1'; 'Rijen:' with a spinner box set to '4'; 'Kolommen:' with a spinner box set to '4'; 'Tussenruimte:' with a spinner box set to '10'; 'Kleur:' with an empty square box; and 'Briefvenster' with an unchecked checkbox. At the bottom, a menu bar contains the items 'Bestand', 'Bewerken', 'Document', and 'Extra'.

1. Geef de pagina een *Naam*.
2. Vul het gewenste aantal *Rijen* en *Kolommen* in. Bijvoorbeeld 4 rijen en 4 kolommen.
3. Kies de tussenruimte tussen de verschillende vakjes.
4. Tik op de *Kleur* box om de achtergrondkleur van de pagina in te stellen.
5. Selecteer *Briefvenster* indien het briefvenster op die pagina moet worden weergegeven. In het briefvenster verschijnen de aangeduide symbolen bij het maken van een brief of zin.

De instellingen van een pagina kunnen steeds gewijzigd worden via *Document > Pagina-instellingen*

6. Tik op voor het aanmaken van een volgende pagina en begin terug vanaf 1.
7. Tik op om te beëindigen.

De eerste pagina met lege vakjes verschijnt nu op het scherm van de Tellus smart.

In wat nu volgt wordt uitgelegd hoe de inhoud van een vakje bepaald kan worden.

Bepaal de inhoud van een vakje: het symbool

1. Selecteer *Bewerken*.
2. Selecteer *Mode bewerken*.

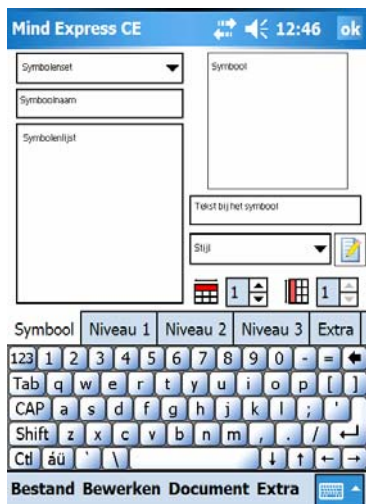
De Tellus smart is nu in de bewerkingsmodus. Vakjes kunnen nu ingevuld of aangepast worden..

Selecteer opnieuw *Bewerken* en vervolgens *Mode bewerken* om de bewerkingsmodus uit te schakelen en de communicatiekaart te gebruiken.

Snel bewerken laat toe om de inhoud van één enkel vakje te veranderen en hoeft niet uitgeschakeld te worden om de communicatiekaart verder te gebruiken.

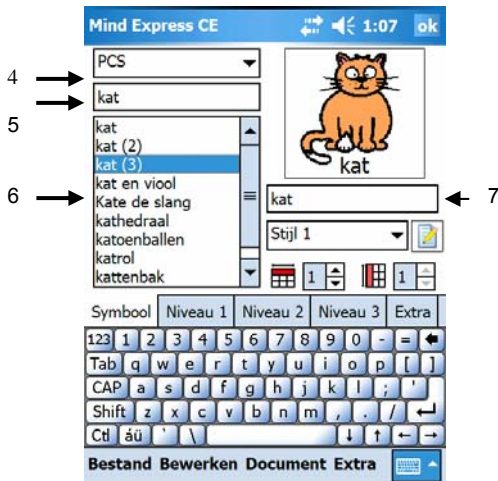
3. Tik nu op een vakje om het inhoudvenster van het vakje te openen.

In dit venster wordt het *symbool* gekozen dat in het vakje zal afgebeeld worden.

Niveau 1, *2* en *3* bevatten de verschillende woorden, boodschappen of commando's die aan het vakje kunnen gekoppeld worden.

In *Extra* wordt aangegeven of dit vakje een woordvoorspelling dan wel een symbool/foto bevat.

4. Kies de *Symbolenset* waarmee gewerkt wordt.

5. Geef de naam in van het symbool in het venster *Symbolnaam*.

De Tellus smart toont nu de namen van de beschikbare symbolen in het venster *Symbolenlijst*.

6. Selecteer het gewenste symbool door op de naam in de lijst te tikken. Het symbool verschijnt nu in het venster *Symbool*.

7. Verander eventueel de tekst die bij het symbool verschijnt in het venster *Tekst bij het symbool*.

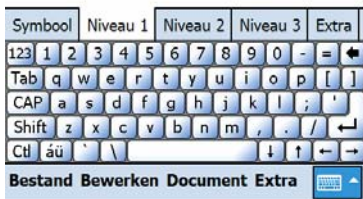
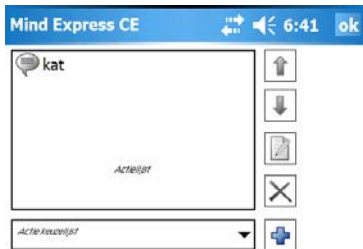
8. Kies voor dit vakje een stijl uit de lijst van stijlen via het venster *Stijl*.

Tik op om een stijl aan te passen.

Met behulp van dit icoontje kan de breedte van een vakje aangepast worden.

Met behulp van dit icoontje kan de hoogte van een vakje aangepast worden.

Bepaal de inhoud van een vakje: de actie.

1. Tik op *Niveau 1* om te bepalen wat dit vakje moet doen, welke m.a.w. de actie is die aan dit vakje gekoppeld wordt. De standaard actie is een gesproken boodschap, bijvoorbeeld “kat”.
2. Kies indien gewenst een bijkomende actie uit de *Actie keuzelijst* en tik op om ze toe te voegen aan de lijst van acties voor dit vakje. De Tellus smart zal indien nodig bijkomende informatie opvragen.
3. Tik op om te beëindigen.

Er kunnen dus meerdere acties gekoppeld worden aan een vakje. De opeenvolging van de acties verschijnt in de *Actielijst*.

Selecteer een actie uit de *Actielijst* en tik vervolgens op of om de volgorde van uitvoering te veranderen,

Tik op om de actie te wijzigen,

of op om de actie te verwijderen.

Overzicht van de verschillende acties

In de volgende lijst wordt een overzicht gegeven van de mogelijke acties die aan een vakje kunnen gekoppeld worden:

Gesproken boodschap	Stop alle geluid
Geluid	Volume omhoog
Ga naar pagina:	Volume omlaag
Open bestand:	Lees datum
Ga naar niveau:	Lees tijd
Grammatica:	Lees weekdag
Brieffuncties:	

Gesproken boodschap

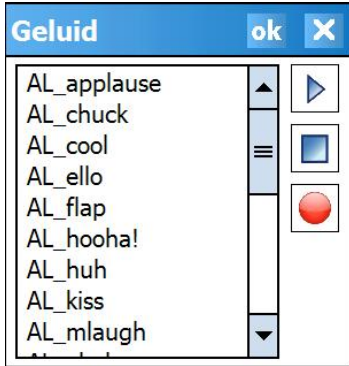
Kies *Gesproken boodschap* uit de *Actie keuzelijst* om een tekst-naar-spraak boodschap te koppelen met het vakje en tik op .

1. Schrijf in het *boodschapvenster* de boodschap die moet uitgesproken worden.
2. Kies *Werkwoord*, *Zelfstandig naamwoord*, *Bijvoeglijk naamwoord*, *Persoonlijk voornaamwoord* of *Onbepaald* naargelang de aard van de boodschap.
3. Vul de gegevens aan indien nodig.
4. Tik op , Tellus smart zal eventueel bijkomende informatie opvragen.
5. Tik op indien je een fout hebt begaan.

Geluid

Kies *Geluid* uit de *Actie keuzelijst* om een geluid te koppelen aan het vakje en tik op .

Kies een bestand geluid.

1. Kies één van de beschikbare geluiden uit de keuzelijst.

Tik op om het geluid te beluisteren.

Tik op om het afspelen te stoppen.

2. Tik op **ok** om de keuze te bevestigen.

Neem een geluid of boodschap op.

1. Tik op om een opname te starten. De opnameknop wordt nu groen.

2. Tik op om de opname te stoppen. De Tellus smart geeft de opname automatisch de naam *sndx* (x is een nummer).

3. Tik op de naam om deze te veranderen.

4. Blijf op de naam van de opname drukken en selecteer *Verwijder bestand* om ze te verwijderen.

5. Tik op **ok** om te beëindigen.

Ga naar pagina:

Kies *Ga naar pagina:* uit de *Actie keuzelijst* om een link naar een andere pagina te koppelen aan een vakje.

The screenshot shows the Mind Express CE interface. At the top, there is a blue header bar with the text 'Mind Express CE', a navigation icon, a volume icon, a timer showing '0:47', and an 'ok' button. Below the header is a large empty rectangular area. To the right of this area are five icons: an up arrow, a down arrow, a document icon, a close (X) icon, and a plus (+) icon. Below these icons is a dropdown menu labeled 'Ga naar pagina:'. The dropdown menu is open, showing a list of options: '<Vorige pagina>', '<Volgende pagina>', '<Terug>', and 'Pagina1'. At the bottom of the interface is a horizontal bar with five buttons: 'Symbol', 'Niveau 1', 'Niveau 2', 'Niveau 3', and 'Extra'.

1. Kies een pagina uit de *Pagina keuzelijst*. In die lijst verschijnen de namen van bestaande pagina's.

<Vorige pagina> legt een link naar de vorige pagina in de lijst indien beschikbaar.

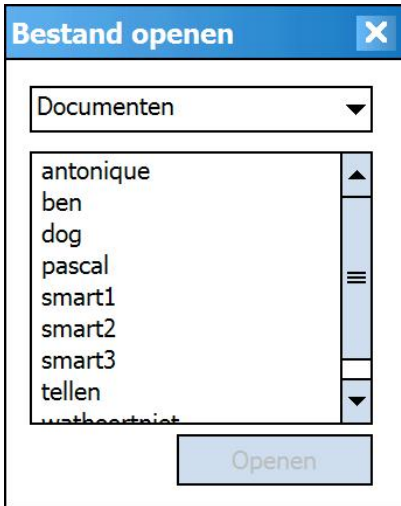
<Volgende pagina> legt een link naar de volgende pagina in de lijst indien beschikbaar.

<Terug> legt een link naar de laatst geraadpleegde pagina.

2. Tik op om deze actie toe te voegen.

Open bestand:

Kies *Open bestand* uit de *Actie keuzelijst* om een bestand te koppelen aan het vakje en tik op .

1. Kies de map waarin het bestand zich bevindt. Standaard bevindt deze map zich in Documenten.
2. Kies het bestand dat aan het vakje gekoppeld moet worden.
3. Tik op *Openen*.

Ga naar niveau:

Het commando *Ga naar niveau* wordt gebruikt om een tweede of derde betekenis of actie van een vakje op te roepen.

Zo kunnen bijkomende betekenissen of boodschappen gekoppeld worden aan eenzelfde symbool. Vaak staat de inhoud van niveau 2 en 3 in verband met het symbool. Zo kan het symbool “ik” gekoppeld worden aan “Jan” op niveau 2 en “ben 32” op niveau 3.

Kies *Ga naar niveau* uit de *Actie keuzelijst* om een ander niveau van een vakje te activeren en tik op .

Ga naar niveau: ▼

▼

Niveau 1
Niveau 2
Niveau 3

← Kies het gewenste niveau.

Grammatica:

Mind Express heeft een grammaticamodule die ervoor zorgt dat zinnen zo correct mogelijk gevormd worden. Zo worden bijvoorbeeld werkwoorden automatisch vervoegd.

Er kunnen ook grammaticafuncties toegevoegd worden aan de actielijst van een bepaald vakje. Zo kan bijvoorbeeld het symbool **veel** naast de gesproken boodschap “veel” ook de grammaticafunctie *meervoud* krijgen. Op die manier zal een woord dat volgt op “veel” automatisch in het meervoud uitgesproken worden.

Kies *Grammatica:* uit de *Actie keuzelijst* om een grammaticafunctie te kiezen.

Grammatica: ▼

▼

Voltooid deelwoord
Infinitief
Tegenwoordige tijd
Verleden tijd
Toekomstige tijd
Enkelvoud
Meervoud
1e pers enk

Kies de grammaticafunctie uit de lijst.

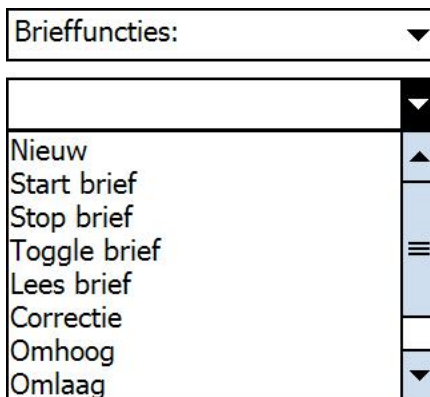
Kies bijvoorbeeld *Meervoud* als het symbool (vb “veel”) naast zijn standaardboodschap ook het meervoud moet activeren.

Tik op om de grammaticafunctie toe te voegen aan de *Actielijst*.

Brieffuncties:

Tijdens de communicatie kan de gevormde boodschap zichtbaar gemaakt worden op het scherm van de Tellus smart. Deze visuele feedback kan zowel tekst als symbolen bevatten.

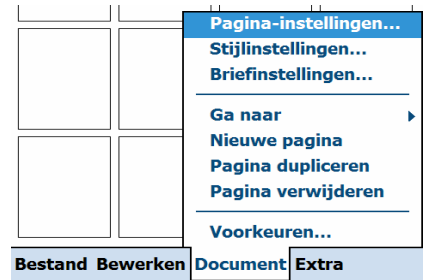
Kies *Brieffuncties*: in de *Actie keuzelijst* om een brieffunctie toe te voegen aan een vakje.

Kies een brieffunctie uit de keuzelijst.

Tik op om de functie toe te voegen aan de actielijst.

Ga via het menu naar *Document* > *Pagina-instellingen* om het briefvenster te activeren.

Nieuw Start een volledige nieuwe brief. De inhoud van het briefvenster wordt gewist.

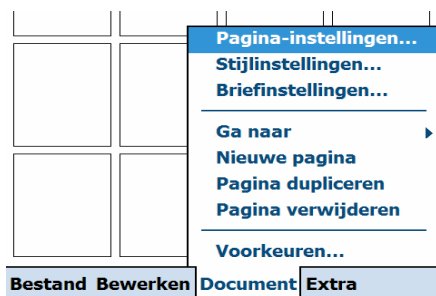
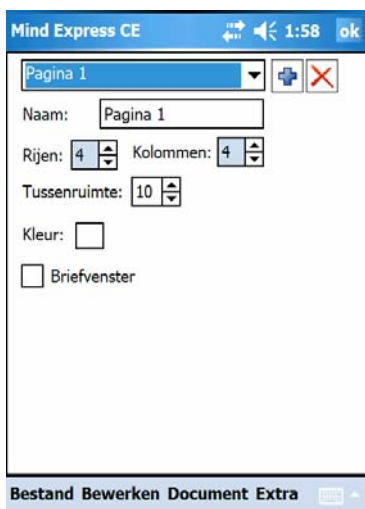
Start brief Begin met het schrijven van de brief of zin.

<i>Stop brief</i>	Stop het schrijven in de brief of zin.
<i>Toggle brief</i>	Activeer/deactiveer het schrijven in de brief.
<i>Lees brief</i>	Lees de brief of zin luidop.
<i>Correctie</i>	Wis het laatst toegevoegde symbool.
<i>Omhoog</i>	Toon de vorige regel van de brief.
<i>Omlaag</i>	Toon de volgende regel van de brief.
<i>Links</i>	Verplaats de cursor één positie naar links.
<i>Rechts</i>	Verplaats de cursor één positie naar rechts.
<i>Home</i>	Verplaats de cursor naar het begin van de brief.
<i>End</i>	Verplaats de cursor naar het einde van de brief

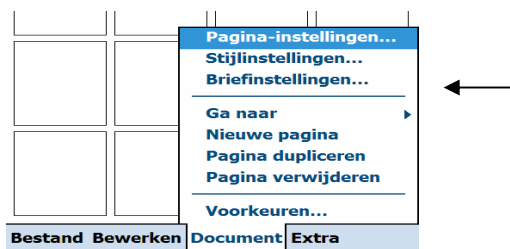
Het briefvenster

In iedere pagina van het communicatieboek kan een briefvenster opgenomen worden.

Kies in het menu *Document > Pagina-instellingen* en activeer dan het briefvenster.

Kies *Document > Briefinstellingen* om specifieke parameters van het briefvenster te bepalen.

De *Inhoud* van de brief kan alleen tekst, alleen symbolen of zowel tekst als symbolen bevatten.

Tik op de *Achtergrond kleur*-box om de achtergrondkleur van het briefvenster te bepalen.

Via *Lettertype* kan men de stijl, de grootte en de kleur van de tekst in het briefvenster kiezen.

Kies met de schuifbalk de *Symboolgrootte* van de symbolen in het briefvenster.

Als *Lees brief bij klikken op zinsbalk* actief is dan zal de brief of zin in het briefvenster worden voorgelezen als erop getikt wordt.

Geen spraak tijdens toevoegen aan brief bepaalt of er al dan niet auditieve feedback is tijdens het vormen van de zin/brief.

Activeer *Starten met actieve brief* als het schrijven automatisch moet starten bij het openen van het communicatiebestand.

Stop alle geluid

Kies de actie *Stop alle geluid* in de *Actie keuzelijst* om de spraak te stoppen en tik op .

Volume omhoog

Kies de actie *Volume omhoog* in de *Actie keuzelijst* om het volume van de spraak te verhogen en tik op .

Volume omlaag

Kies de actie *Volume omlaag* in de *Actie keuzelijst* om het volume van de spraak te verlagen en tik op .

Lees datum

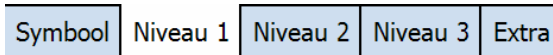
Kies *Lees datum* in de *Actie keuzelijst* om de datum door de Tellus smart te laten uitspreken en tik op . Het instellen van de datum kan via het menu *Extra > Datum/Tijd*.

Lees tijd

Kies *Lees tijd* in de *Actie keuzelijst* om de tijd door de Tellus smart te laten uitspreken en tik op . Het instellen van de tijd kan via het menu *Extra > Datum/Tijd*.

Opmerkingen

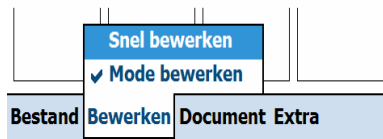
- Het invullen van niveau 2 en van niveau 3 verloopt op dezelfde manier als het invullen van niveau 1. Kies het respectievelijke tabblad en vul de gegevens in.

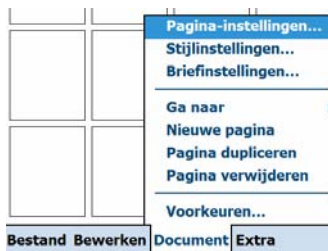
- Het bestand kan bewaard worden via het menu item *Bestand > Opslaan Als*. Er kan dan een naam opgegeven worden. Bij *Bestand > Opslaan* wordt het bestand bewaard onder de bestaande naam.
- Een bestand openen kan via het menu item *Bestand > Openen*. Kies het gewenste bestand uit de bestandenlijst.

- Tik de *Mode bewerken* uit om de bewerkingsmodus te verlaten en de communicatiekaart te gebruiken.

- Bij keuze van *Snel Bewerken* zal er na de bewerking automatisch teruggekeerd worden naar de gebruikersmodus.
- Via het menu item *Document* kan een nieuwe pagina aangemaakt worden. Deze pagina heeft dezelfde karakteristieken als de voorgaande pagina.
- *Pagina Dupliceren* maakt een kopie van de huidige pagina inclusief de inhoud van de vakjes.

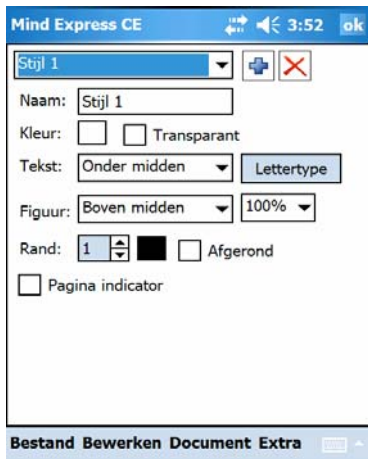

- De instellingen van een pagina kunnen gewijzigd worden via het item *Pagina-instellingen*.

Stijlen

Een vakje kan een bepaalde achtergrondkleur, lettertype, symboolgrootte... hebben. Deze eigenschappen worden gegroepeerd in de stijl van het vakje. Met behulp van stijlen kan men de communicatiekaart beter structureren en bijkomende visuele informatie meegeven aan de boodschap of actie (een paginaverwijzer, een functie...) die achter het vakje schuilt.

Ga naar het menu item *Document* > *Stijlinstellingen* om de verschillende stijlen te definiëren.

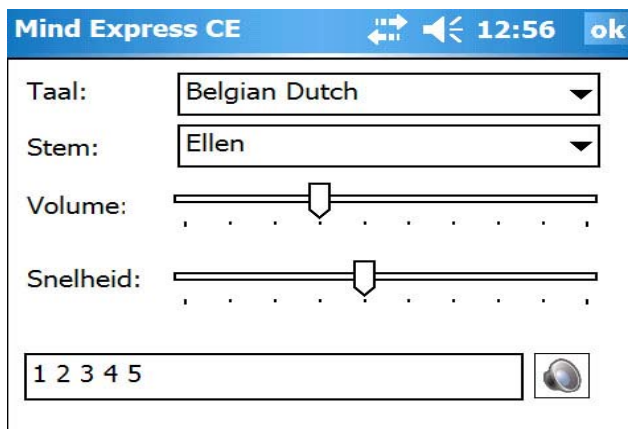

1. Tik op om een nieuwe stijl toe te voegen.
Tik op om een stijl te verwijderen.
2. Geef de nieuwe stijl een *naam*.
3. Bepaal de achtergrondkleur van het vakje. Tik daartoe op de kleurbox naast *Kleur*. Een vakje kan ook transparant gemaakt worden.
4. Bepaal de positie en het lettertype van de tekst in het vakje.
5. Bepaal de positie en de grootte van de figuur of het symbool in het vakje.
6. Bepaal randdikte en kleur van het vakje, en of de hoeken al dan niet worden afgerond.
7. Vakjes kunnen ook een pagina indicator meekrijgen in de rechterbovenhoek van het vakje.

Spraakinstellingen

Tellus smart maakt gebruik van tekst-naar-spraak technologie om de boodschappen uit te spreken. De spraakinstellingen laten toe om de taal, de stem, het volume en spreeknelheid in te stellen.

Ga via het menu item *Extra* > *Spraak* naar de instellingen:

Tik op om de ingestelde waarden te testen. Er kan een andere test tekst dan 1 2 3 4 5 ingevuld worden.

Tik op **ok** om de instellingen te activeren.

Het is mogelijk dat sommige woorden niet volledig juist worden uitgesproken. Dit kan gebeuren bij namen of bij woorden die aan een andere taal ontleend zijn. Om hieraan te verhelpen kunnen deze woorden opgenomen worden in een uitspraakwoordenboek.

Ga naar *Extra* > *Uitspraakwoordenboek*.

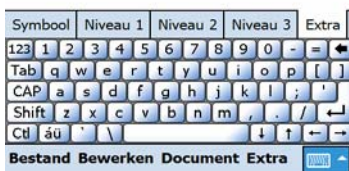
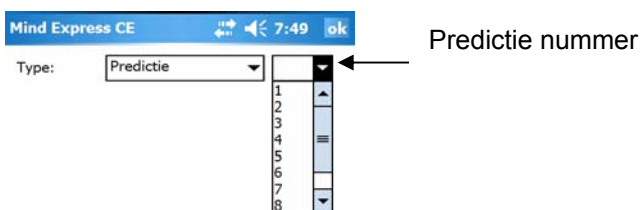
1. Schrijf het woord dat verkeerd wordt uitgesproken in het venster *Woord*. Vb. Olivier
 2. Schrijf dat woord in het venster *Nieuwe uitspraak* zoals het zou moeten uitgesproken worden. Het klinkt als Olievjee. Er kan hierbij ook gebruik gemaakt worden van de fonetische voorstelling.
 3. Tik op om de verbeterde uitspraak te beluisteren.
 4. Tik op om het verbeterd woord toe te voegen aan de woordenlijst.
- Tik eerst op een woord in de woordenlijst en vervolgens op om het woord te verwijderen.
5. Tik op om het venster te sluiten.

Woordvoorspelling

Indien de gebruiker de mogelijkheid heeft om tekst te gebruiken dan kan de woordvoorspeller de communicatiesnelheid gevoelig verbeteren.

De woordvoorspeller van de Tellus smart is context gebaseerd. Dit betekent dat de woordvoorspeller niet alleen het woord dat gevormd wordt tracht te voorspellen, maar ook het daarop volgende woord.

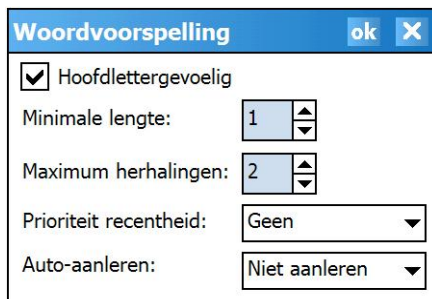
In de communicatiekaarten kunnen vakjes opgenomen worden die de woorden tonen die door de woordvoorspeller worden aangeboden. Het aanmaken van een dergelijk vakje gebeurt in het inhoudsvenster via het tabblad *Extra*.

Normaal heeft een vakje een *Standaard* type. Via de *Type* keuzelijst kan dit veranderd worden in *Predictie*. Kies vervolgens het *Predictie nummer*. Hoe kleiner dit nummer hoe groter de waarschijnlijkheid van het woord dat in het vakje getoond wordt.

Woordvoorspelling: Instellingen

Ga via het menu naar *Extra > Woordvoorspellingsopties*

The image shows a dialog box titled 'Woordvoorspelling' with 'ok' and 'X' buttons in the top right corner. The dialog contains the following settings:

- Hoofdlettergevoelig
- Minimale lengte: 1 (with up and down arrow buttons)
- Maximum herhalingen: 2 (with up and down arrow buttons)
- Prioriteit recentheid: Geen (dropdown menu)
- Auto-aanleren: Niet aanleren (dropdown menu)

Als de parameter *Hoofdlettergevoelig* geactiveerd is dan zal de woordvoorspeller rekening houden met hoofdletters.

De *Minimale lengte* parameter bepaalt het aantal karakters dat het voorspelde woord minstens meer moet hebben dan de reeds gevormde lettersequentie.

De parameter *Maximum herhalingen* bepaalt hoe dikwijls een woord in een vakje getoond wordt. Als het na het opgegeven aantal herhalingen nog niet gekozen werd dan wordt het vervangen door een ander woord.

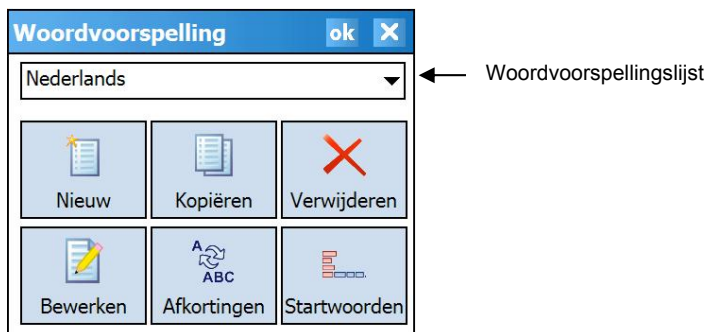
De *Prioriteit recentheid* (Geen – Laag – Normaal – Hoog) bepaalt of recent gebruikte woorden al dan niet hogere waarschijnlijkheid krijgen.

De parameter *Auto-aanleren* bepaalt of nieuwe woorden en/of woordparen al dan niet opgenomen worden in de woordvoorspellingslijsten.

Woordenlijsten bewerken

De Tellus smart gebruikt voor de woordvoorspelling een woordenlijst van ongeveer 25000 woorden. Deze lijst kan aangepast en uitgebreid worden:

Ga via het menu naar *Extra > Woordvoorspellingslijst*.

Kies in de Woordvoorspellingslijst een taal of specifieke lijst (indien beschikbaar) waarmee gewerkt zal worden.

Nieuw

Maak een nieuwe woordenlijst. Deze lijst kan manueel ingevuld worden. Of gebruik de leerfunctie om de lijst automatisch tijdens het gebruik van de Tellus smart op te bouwen.

Kopiëren

Kopieer de huidige lijst en geef ze een nieuwe naam.

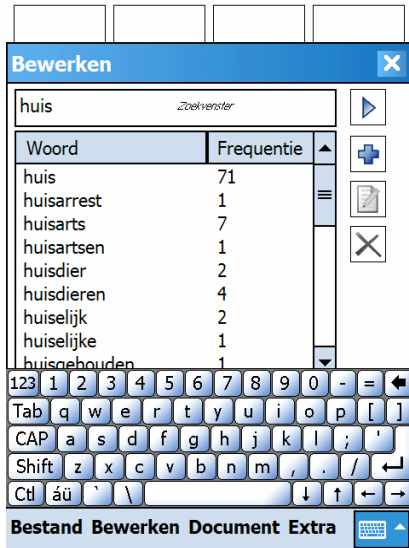

Verwijderen

Verwijder de huidige woordenlijst.

Bewerk de huidige woordenlijst.

Woorden

1. Schrijf het woord of een deel ervan in het *zoekvenster* en tik op om het woord in de lijst op te zoeken.
2. Selecteer het woord en tik op om de frequentie te veranderen.
3. Selecteer het woord en tik op om het woord te verwijderen.
4. Tik op om een woord toe te voegen aan de lijst.
Vul het nieuwe woord in met zijn frequentie. Vergelijk met andere veel gebruikte woorden om de frequentie te bepalen.
5. Tik op **ok** om te bevestigen.

Woord paren

1. Schrijf het woord of een deel ervan in het zoekvenster en tik op om het woord in de lijst op te zoeken.

Bijvoorbeeld het woord "jij".

2. Selecteer het woord "jij" en tik op om de lijst woorden te tonen die kunnen gecombineerd worden met "jij".

3. Selecteer het woord dat met "jij" gecombineerd kan worden en

tik op om de frequentie van die combinatie te veranderen.

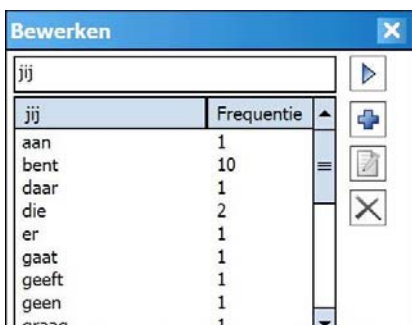
4. Selecteer het woord dat met "jij" gecombineerd kan worden en

tik op om het uit die lijst te verwijderen.

5. Tik op om een woord toe te voegen aan de lijst met woorden die met "jij" kunnen gecombineerd worden.

Vul het nieuwe woord in met zijn frequentie. Vergelijk met andere veel gebruikte woordcombinaties om de frequentie te bepalen.

6. Tik op om te beëindigen.

Toevoegen ok X

Nieuw: Frequentie:

De lijst van woordvoorspellingen kan uitgebreid worden met afkortingen.

Selecteer een afkorting in de lijst en

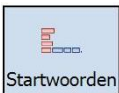
tik op om ze te verwijderen of

tik op om ze te bewerken.

Tik op om een nieuwe *Afkorting* en bijhorende *Expansie* toe te voegen aan de lijst

Tik op om te beëindigen.

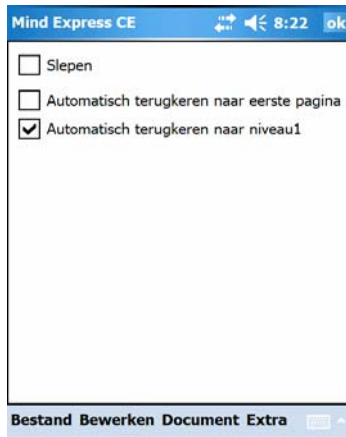
Deze lijst bevat de woorden die zullen getoond worden in de woordvoorspellingsvakjes bij het begin van een nieuwe zin. In deze lijst kunnen rechtstreeks nieuwe woorden worden toegevoegd.

Andere instellingen

Een aantal parameters zijn algemeen en hebben invloed op de werking van de Tellus smart. Andere instellingen zijn specifiek voor de communicatiekaart (*Document*):

Ga via het menu naar *Document > Voorkeuren*

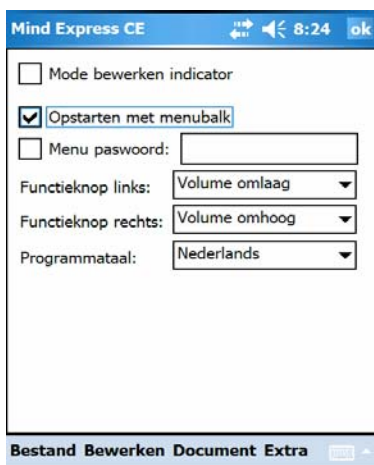

Activeer *Slepen* als vakjes moeten kunnen verplaatst worden door de gebruiker. Dit kan zinvol zijn voor oefeningen en spelletjes. Voor specifieke communicatiekaarten is het aangewezen deze parameter uit te schakelen.

Activeer *Automatisch terugkeren naar de startpagina* om de Tellus smart automatisch te laten terug keren naar de startpagina als een vakje werd geselecteerd uit een andere pagina.

Activeer *Automatisch terugkeren naar niveau 1* om de Tellus smart automatisch te laten terugkeren naar niveau 1 als bij een vorige selectie een ander niveau werd gekozen.

Ga via het menu naar *Extra > Opties*

De *Mode bewerken indicator* laat - indien geselecteerd - een knipperende rode balk zien onderaan op het scherm om aan te geven dat de bewerkingsmode actief is.

De parameter *Opstarten met menubalk* kan uitgeschakeld worden zodat het menu niet zichtbaar wordt bij het opstarten van een communicatiekaart.

Het menu kan uitgeschakeld worden door middel van het gelijktijdig indrukken van de twee functieknoppen (links en rechts) onder het scherm van de Tellus smart. Wanneer deze twee knoppen nogmaals gelijktijdig worden ingedrukt dan verschijnt het menu opnieuw, tenzij werd aangegeven dat hiervoor een *Menu paswoord* nodig is.

Via *Programmataal* kan de taal van het programma aangepast worden.

De functie van de twee knoppen onderaan het scherm van de Tellus smart kunnen hier worden gespecificeerd:

Functieknop links:	Volume omlaag ▼
Functieknop rechts:	<Geen> <Vorige pagina>
Programmataal:	Volume omlaag Lees datum Lees tijd Stop alle geluid

Ga via het menu naar *Extra > Datum/Tijd* om de datum en tijd in te stellen:

Datum / Tijd		ok	X
Tijd:	9:46	▲	▼
Datum:	14/02/06		▼
Tijdsnotatie:	24u (15:30)		▼

Communicatiekaarten maken op PC

Bij de Tellus smart is software meegeleverd om communicatiekaarten aan te maken op de computer. Deze software is een speciale versie van Mind Express. Mind Express gebruikers zullen er probleemloos mee kunnen werken. Bestaande Mind Express bestanden zijn bovendien compatibel met deze versie en kunnen ook op de Tellus smart gebruikt worden.

Vanuit deze software kunnen de aangemaakte bestanden naar de Tellus smart gestuurd worden via de meegeleverde USB kabel.

Bestanden die aangemaakt zijn op de Tellus smart kunnen met dezelfde verbinding ook naar de computer gestuurd worden.

Mind Express smart installeren

Steek de meegeleverde Mind Express smart CD-ROM in de CD-ROM drive van de computer en volg de instructies van het installatieprogramma.

In het geval de installatieprocedure niet automatisch zou opstarten kies dan via de Windows Startknop > *Uitvoeren* en schrijf in het venster *Openen* `D:\setup.exe` en druk op Enter of OK (D:\ is de met de CD-ROM corresponderende letter)

De eerste keer dat Mind Express smart opgestart wordt zal een registratiecode opgevraagd worden.

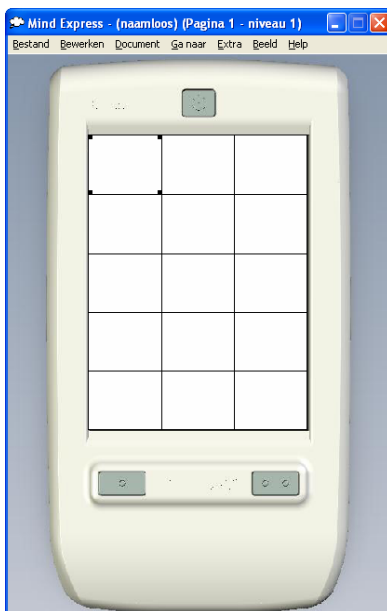
Deze code staat op de CD-ROM box van Mind Express smart en heeft het volgende formaat:

MC□□□□ - □□□□□□□□

Mind Express smart gebruiken

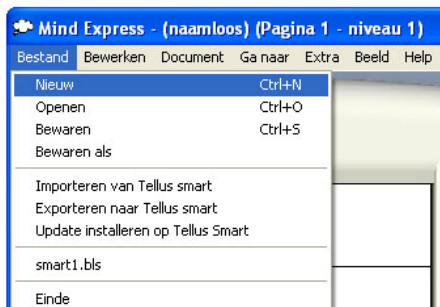
Dubbelklik op het Mind Express smart icoontje op de desktop of start het programma via *Start > Alle Programma's > Mind Express smart*.

Het volgende scherm verschijnt op het scherm van de computer:

Er kan nu gestart worden met het maken van communicatiekaarten. Een communicatiekaart wordt opgeslagen in een bestand. Een nieuw bestand wordt aangemaakt via Bestand > *Nieuw*. Er kan natuurlijk ook gebruik gemaakt worden van een bestaand bestand. Kies dan Bestand > *Openen*.

De grootte van het beeld kan aangepast worden in het menu item Beeld.

Maak een nieuw Bestand.

1. Selecteer *B*estand.
2. Selecteer *N*ieuw.
3. Bewaar het vorige bestand indien nodig.

De eerste pagina.

1. Geef de pagina een *N*aam.
2. Vul het gewenste aantal rijen en kolommen in.
3. Kies de *T*ussenruimte tussen de vakjes.
4. Bepaal de kleur van de achtergrond van de pagina.
5. Geef aan of er al dan niet een brief-venster nodig is op deze pagina.

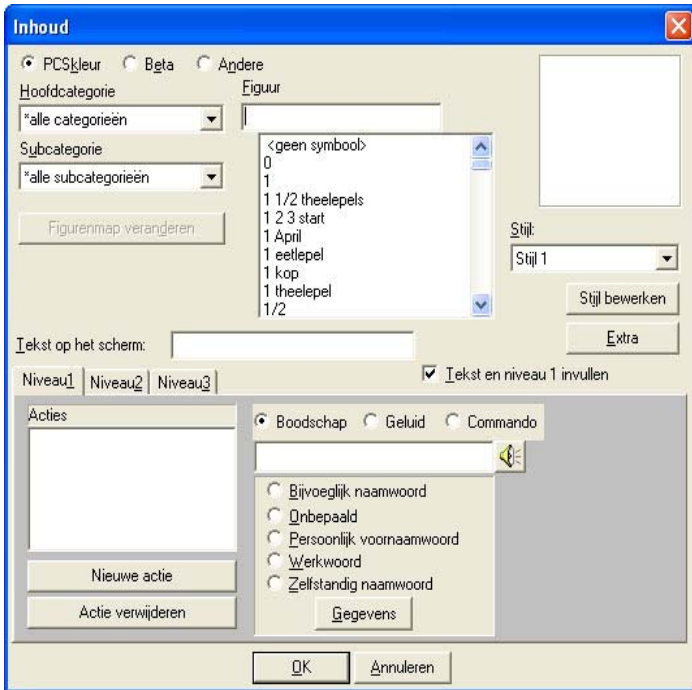
De parameters van het briefvenster kunnen aangepast worden via het menu item *Document > Briefinstellingen*

6. Klik op *N*ieuwe pagina om een volgende pagina aan te maken en begin terug vanaf 1.
Een nieuwe pagina aanmaken kan ook steeds via het menu item *Document > Nieuwe pagina* of *Document > Pagina-instellingen*

7. Klik OK.

Bepaal de inhoud van een vakje: het symbool

1. Ga via het menu naar *Bewerken* > *Bewerken*
2. Dubbelklik op een vakje

In dit venster wordt bepaald wat het vakje zal weergeven op het scherm en welke actie het vakje zal uitvoeren als het geselecteerd wordt.

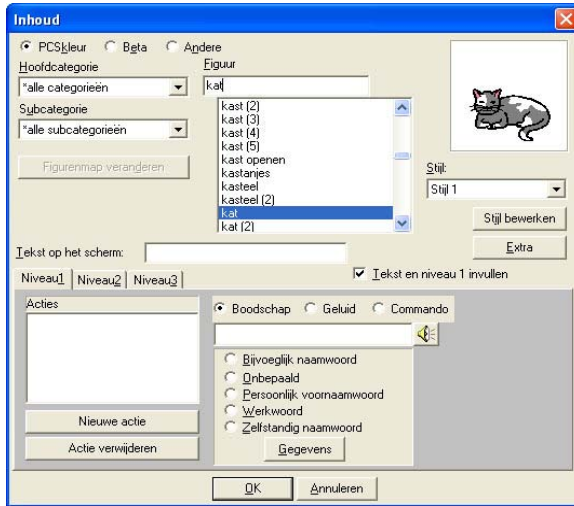
Kies de symbooldatabank die zal gebruikt worden.

Niveau 1, 2 en 3 bevatten de set van acties die gekoppeld zijn aan het vakje. Deze set kan bestaan uit een combinatie van tekst-naar-spraak boodschappen, geluiden en Mind Express functies (commando's).

Via *Extra* kunnen de afmetingen van een vakje worden aangepast en kan worden aangegeven of het vakje een standaard vakje of een woordvoorspellingsvakje is.

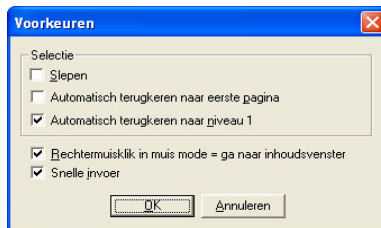
Via de *Stijl* keuzelijst kan een stijl aan een vakje worden toegekend. *Stijl bewerken* laat toe om stijlen te definiëren of aan te passen. De stijl van een vakje bepaalt zijn achtergrondkleur, het lettertype en de grootte van de afgebeelde symbolen of foto's.

3. Kies de symbolenset waarin gewerkt zal worden. Mind Express zal nu de beschikbare symbolen of foto's tonen in de lijst.
4. Typ de naam van het symbool in het venster *Figuur*.

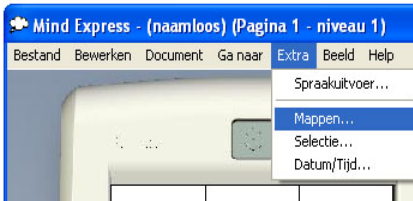

5. Kies het gewenste symbool door op de corresponderende symboolnaam te klikken. Het symbool zal nu in het symboolvenster verschijnen.
6. Pas eventueel de tekst aan die als *Tekst op het scherm* moet verschijnen.
7. Kies de stijl voor het vakje. De stijl kan eventueel nog bewerkt worden via *Stijl Bewerken*.
8. Klik op *Extra* om indien nodig de afmetingen van het vakje te veranderen:
 - Via kan de breedte van een vakje worden aangepast (van links naar rechts).
 - Via kan de hoogte van een vakje worden aangepast (van boven naar onder).

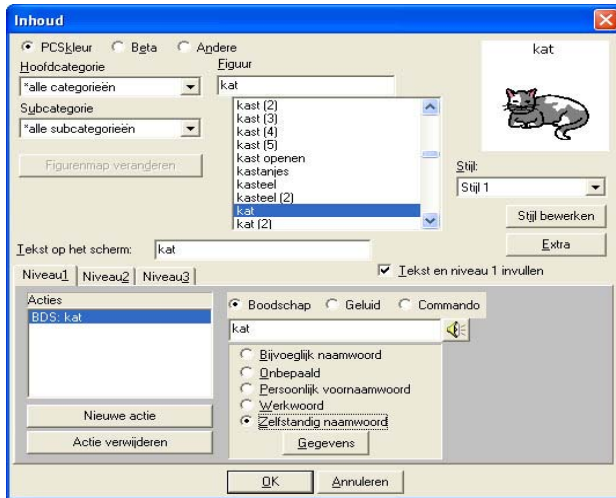
- Om een inhoudsvenster sneller te openen kan er via het menu item *Document > Voorkeuren* ‘rechtermuisklik in muismode = ga naar inhoudsvenster’ geselecteerd worden.
- Om een vakje sneller in te kunnen vullen kan de ‘snelle invoer’ geactiveerd worden via het menu item *Document > Voorkeuren*. Via snelle invoer ka je meteen een woord intypen in een vakje zonder het dialoogvenster Inhoud te laten verschijnen. Kies *Bewerken > Bewerken*, selecteer een vakje en typ meteen de tekst in.

- Eigen foto's , figuren en geluiden plaats je het best in de figuren- en geluidenmap. Via *Extra > Mappen* kan je de mappen instellen.

Bepaal de inhoud van een vakje: de actie.

1. De standaard boodschap die in dit voorbeeld bij het symbool voor kat hoort is de gesproken boodschap “kat”. Deze boodschap alsook de tekst op het scherm en het soort boodschap (Bijvoeglijk naamwoord, Zelfstandig naamwoord, Persoonlijk voornaamwoord...) worden automatisch ingevuld als er op de symboolnaam geklikt wordt. Dit gebeurt enkel op voorwaarde dat de parameter *Tekst en niveau 1 invullen* geactiveerd is.
2. De boodschap kan natuurlijk aangepast worden of er kan gekozen worden voor een andere actie (geluid of commando) of voor een combinatie ervan (via de knop *Nieuwe actie*).

3. Verschillende acties kunnen toegevoegd worden aan één specifieke vakje (max.5.) De volgorde verschijnt in het actievenster.

Overzicht van de verschillende mogelijke acties.

De volgende lijst geeft een overzicht van de verschillende acties die aan een vakje kunnen gekoppeld worden. Dit kunnen per vakje en per niveau meerdere acties zijn, tot maximaal 5. Een actie toevoegen aan een vakje kan via de knop *Nieuwe actie*.

Boodschap

1. Schrijf de gewenste boodschap in het *Boodschap* venster.
2. Geef aan of de boodschap een *Bijvoeglijk* of *zelfstandig naamwoord*, een *persoonlijk voornaamwoord*, een *werkwoord* of *onbepaald* is.
3. Vervolledig de informatie indien nodig.
4. Klik OK, Mind Express zal eventueel nog bijkomende informatie opvragen.

Geluid

Gebruik een bestaand geluid.

1. Zoek het geluid op de harde schijf van de computer via *Zoeken*.

Klik op om het geluid te beluisteren.

Klik op om het afspelen te stoppen.

2. Klik OK.

Een geluid opnemen.

1. Klik op om de opname te starten.

2. Klik op om de opname te stoppen.

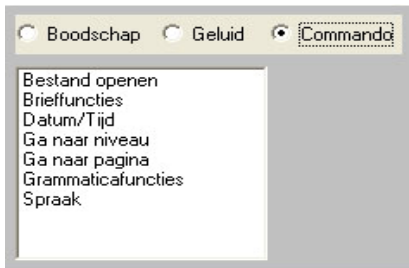
Mind Express smart zal de opname een naam geven: *SNDx*, waarbij x een getal is.

3. Wijzig eventueel de naam.

4. Klik OK.

Commando

Kies een commando uit de keuzelijst en vervul de informatie indien nodig.

Raadpleeg het overzicht van de commando's op bladzijde 17 voor meer informatie.

Opmerkingen

- Het invullen van niveau 2 en niveau 3 van een vakje gebeurt op een analoge manier als het invullen van niveau 1.
- Gebruik *Bestand > Bewaren als* om de gemaakte communicatiekaart te bewaren onder een bepaalde nieuwe naam. Gebruik *Bestand > Bewaren* om de communicatiekaart opnieuw te bewaren onder zijn bestaande naam.
- Gebruik *Bestand > Openen* om een bestaand bestand te openen.
- Via kunnen Bijkomende pagina's kunnen aangemaakt worden via het menu item *Document > Nieuwe pagina en Document > Pagina-instellingen*.

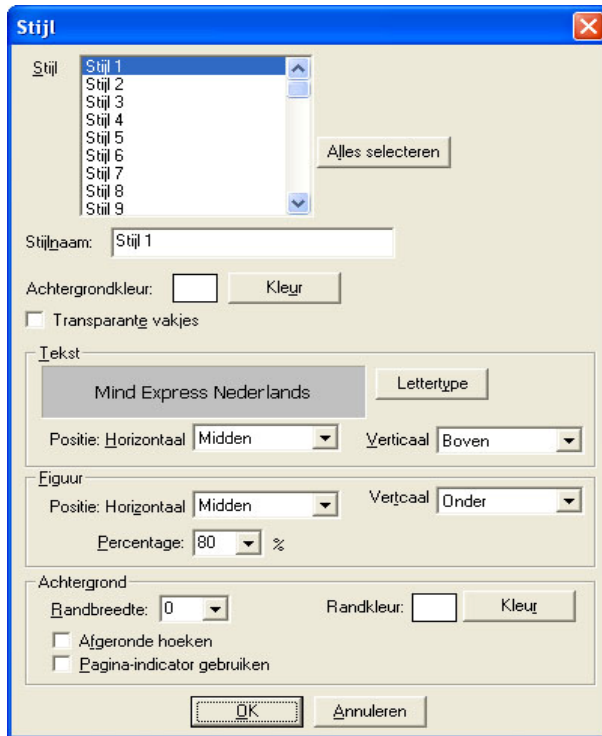
- Per pagina kunnen indien nodig een verschillend aantal vakjes worden opgegeven. Ook de achtergrondkleur en tussenruimte kunnen anders gekozen worden. Meestal zal getracht worden om dezelfde parameters voor alle bladzijden aan te houden. Het is zinvol om elke pagina een goedgekozen naam te geven.

Stijlen

Aan elk vakje kan een specifieke stijl toegekend worden. De stijl bepaalt de achtergrondkleur (of transparantie) van een vakje, de breedte, het type en de kleur van de rand van een vakje, het lettertype en de kleur van de tekst in een vakje en de grootte van de foto of het symbool dat in het vakje wordt afgebeeld.

De stijl van een vakje kan op die manier structuur brengen in de communicatiekaarten en bijkomende visuele informatie toevoegen.

Ga via het menu item *Document > Stijlinstellingen* naar het venster waarin de verschillende stijlen gedefinieerd worden.

1. Selecteer een stijl uit de keuzelijst. Het is aangeraden stijl 1 niet te veranderen en deze als neutrale stijl te behouden. Alle vakjes hebben immers stijl 1 als beginstijl. Als stijl 1 veranderd wordt dan zullen plots alle vakjes van de communicatiekaart veranderen.
2. Geef de stijl een naam.
3. Bepaal de achtergrondkleur van de stijl. De stijl kan ook transparant zijn. Bij een vakje met een transparante stijl wordt de achtergrondkleur van de pagina weergegeven.

Bepaal de dikte en kleur van de rand van het vakje. De rand kan

ook afgeronde hoeken hebben.

Een vakje dat verwijst naar een pagina kan een pagina-indicator krijgen. Hierbij wordt de rechterbovenhoek van het vakje omgeplooid.

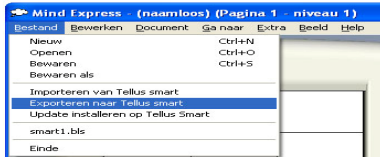
4. Bepaal het lettertype, kleur en positie van de tekst in het vakje.
5. Bepaal de grootte en de positie van het symbool of de foto in het vakje.

Exporteer bestanden naar de Tellus smart

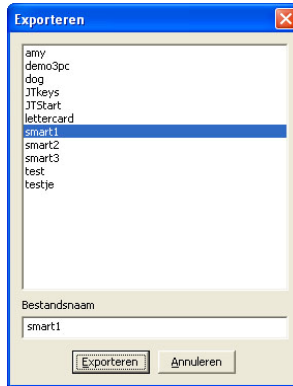
Een communicatiekaart, oefening of spelletje dat werd aangemaakt door Mind Express op de computer kan eenvoudig doorgestuurd worden naar de Tellus smart via een USB verbinding.

Maak daartoe met de meegeleverde USB kabel een verbinding tussen de Tellus smart en de computer. Microsoft ActiveSync zal dan automatisch een verbinding tot stand brengen.

Ga vervolgens naar *Bestand > Exporteren naar Tellus smart*.

Mind Express zal nu een lijst van de bestaande bestanden op de Tellus smart weergeven.

Selecteer *Exporteren* om het bestand van de computer naar de Tellus smart te sturen.

Importeer bestanden van de Tellus smart

Een communicatiekaart, oefening of spelletje dat werd aangemaakt op de Tellus smart kan eenvoudig ingelezen worden door Mind Express smart op de computer via een USB verbinding.

Maak daartoe met de meegeleverde USB kabel een verbinding tussen de Tellus smart en de computer. Microsoft ActiveSync zal dan automatisch een verbinding tot stand brengen.

Ga vervolgens naar *Bestand > Importeren van Tellus smart*.

Mind Express zal nu een lijst van de bestaande bestanden op de Tellus smart weergeven.

Selecteer een bestand en druk op *Openen*. Mind Express zal nu het geselecteerde bestand van de Tellus smart inlezen.